

Bilgi Notu

Konu	: TÜRK PETROL KANUNU
Hazırlayan	: TMMOB Jeoloji, Petrol ve Jeofizik Mühendisleri Odası, Türkiye Petrol Jeologları Derneği
Sunulan Makam	: İlker SERT T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
Tarih	: 24.05.2012

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Taner Yıldız'ın ve sektör içerisinde yer alan temsilcilerin, zaman zaman medyada çıkan beyanatlarından, Türk Petrol Kanunu'nun Bakanlar Kurulu'nda imzaya açıldığı ve TBMM gündemine kısa süre içerisinde gireceği anlaşılmaktadır.

07 Mart 1954 tarih ve 6326 sayılı yürürlükteki Petrol Kanunu bildiğiniz gibi arama, üretim gibi ruhsata tabi faaliyetlerle birlikte, rafinaj ve boru hatları ile taşıma gibi belgeye tabi faaliyetleri düzenlemekteydi. 18 Nisan 2001 tarih 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve 4 Aralık 2003 tarih 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile 6326 sayılı Kanun içerisinde yer alan belgeye tabi düzenlemeler ayrılmıştır. Bu aşamada, tüm sektörün ortak görüşü doğrultusunda, 6326 sayılı Petrol Kanunu'nun yeniden yazılması zarureti oluşmuştur. Bu kapsamda, beş yıl önce TBMM de kabul edilen ancak, Cumhurbaşkanı'nın bazı maddelerinin yeniden görüşülmesi için meclise iade ettiği 5574 sayılı Türk Petrol Kanunu, amacının aksine yerli petrolün aranmasını değil, mevcut kısıtlı üretimi teşvik edici nitelikte olması, devleti dolaylı olarak gelir kaybına uğratması nedeniyle tüm kamuoyunun haklı eleştirilerini almıştır. Geride kalan 5 yıllık dönemde beklemede tutulan Petrol Kanunu, 10 Mart 2012 tarihinde Antalya'da yapılan "Petrol Arama ve Üretim Sektörü 1. İstişare Toplantısı" esnasında, sektör temsilcilerinin arzusu doğrultusunda gündeme alınmıştır.

Toplantı sonrasında, Sayın Bakanın talimatları ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğü moderatörlüğü'nde; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Hukuk Müşavirliği, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü bürokratları, Türkiye Petrolleri A.O. temsilcileri, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, Petrol Mühendisleri Odası, Jeofizik Mühendisleri Odası, Türkiye Petrol Jeologları Derneği ile PETFORM temsilcileri bir hafta süresince Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen Türk Petrol Kanunu metni üzerinde görüş ve önerilerini tartışmışlar, aşağıdaki hususlarda büyük oranda mutabık kalmışlardır.

TMMOB' ne bağlı odalar ve meslek kuruluşları olarak yeni Petrol Kanunu'na ilişkin bugüne kadar dile getirdiğimiz görüşlerimizi, Bakanlar Kurulu'nda imzaya açılan metinde aşağıdaki hususlardan bazılarının yer almadığının görülmesi üzerine, bir kez daha sizlerle paylaşmayı gerekli görüyoruz.

1. Mevcut yasada yer almakta olan ve yeraltı kaynaklarının "**milli menfaatlere uygun olarak**" aranması ve üretilmesi ve değerlendirilmesi hususunun yasa metni içerisinde yer alması Kamu vicdanı açısından zorunluluktur.

Bilgi Notu

2. Yasa metni içerisinde yer alan teknik tanımlamalar sektördeki deneyimlerimiz ışığında düzenlenmiştir. Bu tanımlamaların yer alması yasa hükümlerinin yanlış yorumlanmasının önüne geçecektir.
3. Petrol ve doğal gaz açısından, ülkemizin büyük oranda dışa bağımlılığı ve jeopolitik konumu göz önüne alındığında, bu stratejik ham maddelerin devlet eliyle aranmasının önemi ortadadır. Özellikle Akdeniz ve Kıbrıs eksenli yaşanan gelişmeler, ülkemizin milli bir petrol şirketine sahip olmasının gerekliliğini göstermiştir. Bu nedenle, mevcut 6326 sayılı Kanun metninde yer almakta olan **Türkiye Petrolleri A.O. (TPAO)'nın Devlet adına petrolle ilgili araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı alma hakkının korunması** gereklidir
4. Ülke arz güvenliği ve memleket ihtiyacı açısından ihtiyaç duyulması halinde, yurt içinde üretilen petrolün tümü veya bir kısmının piyasa fiyatından yurt içi rafinerilerce satın alınabilmesi hususunda Bakanlar Kurulu'nun yetkilendirilmesi önerilmiştir. Bu düzenleme ile, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı esnasında yaşanan ambargo benzeri durumlarda, ülkemiz enerji arz güvenliğinin korunması amaçlanmıştır.
5. Ülkemiz öz kaynaklarının daha hızlı olarak değerlendirilmesi amacıyla, yatırım programının % 2'si oranında teminat alınması, faaliyetini aksatan şirketin teminatının hazineye irat kaydedilmesi ve 2 yıl üst üste programını gerçekleştirilmeyen şirketin ruhsatının iptal edilmesi önerilmiştir. Bu sayede, sektörde ciddi olmayan kişi ve şirketlerin gerçek yatırımcıların önünü kapatması engellenecektir.
6. Uluslararası örnekleri ve petrol fiyatlarının yüksek seyri de göz önüne alındığında, işletme ruhsatı sürelerinin, 6326 sayılı Petrol Kanunu'nda olduğu gibi, 20 yıl olması, iki kez onar yıla kadar Bakanlık onayı ile uzatılabilmesi önerilmiştir.
7. Tüm Dünya örneklerinde olduğu gibi, üretim sahalarının ülkemizde de işletme süresi bitiminde devlete dönmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu kapsamda, Kamu vicdanı açısından bu sahaların devlet adına petrol faaliyetlerini yürüten ve gelecekte yapılacak düzenlemelerde bu kurumun kendi öz kaynakları ile aramacılık yapabilmesini teminen bu sahaların TPAO'ya verilmesinin yasa metninde yer alması gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut Kanun kapsamında, **işletme ruhsatı süresi bitiminde, müzayedede öncesinde petrol sahalarının öncelikle TPAO'ya sorulması, işletme haklarını alması halinde TPAO'ca bu ruhsatların işletilmesine devam edilmesi, TPAO'ya ait mevcut sahaların üretim yaptığı sürece TPAO uhdesinde kalması** önerilmiştir.
8. Özellikle yüksek petrol fiyatları ve dünya ölçeğinde oldukça düşük oranda olduğu bilinen devlet hissesi oranının mevcut oranda (üretimin sekizde biri) kalması gerektiği vurgulanmıştır. Üretimi güç olan ve rafinerilerce tercih edilmeyen ağır petrolerin üretiminin teşvikine yönelik indirim oranları belirlenmiş ve yasa metnine konulması önerilmiştir.
9. Ülke arz güvenliği açısından önem taşıyan yeraltı depolarının artırılmasına yönelik olarak mevcut sahalarda üretimin bitmesini takiben depolama amaçlı kullanılması halinde sahayı işletene öncelik verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Bilgi Notu

10. Petrol arama ve üretim faaliyetleri esnasında çevreye verilebilecek zararın önlenmesine yönelik düzenlemeler ve teminatların yasa metnine konulması gerektiği belirtilmiştir.
11. Yerli ve yabancı yatırımcı arasında vergilendirmede öngörülen ve **yerli üreticinin aleyhine olan farklılığın kaldırılması** önerilmiştir.
12. Arama faaliyetlerinin teşvik edilmesi amacıyla, Petrol arama ve üretim şirketlerinin kalkınmada öncelikli iller dahilinde yaptıkları faaliyetlerde, bu illere uygulanan teşviklerden yararlandırılmaları önerilmiştir.

Bizler, ana başlıklar olarak yukarıda açıklanan konuları içeren bir ‘‘TÜRK PETROL KANUNU’’ nu ile ülkemizin menfaatlerinin en üst düzeyde korunacağına inanıyor, bunları içeren yeni bir kanuna tam destek veriyor ve ülkemiz enerji sorununun çözümüne bu kanunun ciddi destek olacağı konusunda birleşiyoruz.

Ancak, yukarıda maddeler halinde sıralanan ve hemfikir olunan konulardan herhangi birisinin yeni kanunda yer almaması, kanunun bütünlüğünü bozacak, dolayısıyla amaca hizmet etmemesine yol açacaktır. Bu şartlarda bir kanunun ülkemiz menfaatlerine uygun olmayacağı inancıyla destek vermeyeceğimizi beyan ediyor ve böyle bir kanunun ülkemiz enerji sorununa katkı koyacağına inanıyoruz.

Saygılarımızla,

TMMOB JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI
TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
TMMOB PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI
TÜRKİYE PETROL JEOLOGLARI DERNEĞİ